

TEDEN BOJA PROTI RAKU: 7.–11. marec 2016

»Udeležujte se organiziranih presejalnih programov Zora, Dora, in Svit«

Ljubljana, 7. marec 2016 – V ponedeljek, 7. 3. 2016, so se ob 11.30 uri z novinarsko konferenco na Onkološkem inštitutu Ljubljana (OI) za ele prireditve ob letošnjem *Tednu boja proti raku*, ki ga prireja Zveza slovenskih društev za boj proti raku, letos v sodelovanju z OI in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (NIJZ). Teden izpostavlja 12. nasvet iz prenovljenega Evropskega kodeksa proti raku in poteka pod geslom: *»Udeležujte se organiziranih presejalnih programov Zora, Dora, in Svit«*, s katerim vse tri organizacije pozivajo ljudi, da se odzovejo na vabila teh programov. Podporo temu pozivu sta izrekla v. d. generalnega direktorja ZZS Samo Fakin in direktorica direktorata za javno zdravje na MZ Mojca Gobec. Na novinarski konferenci so bile predstavljene tudi pomembne novosti OI v letu 2015.

Organizirani presejalni programi za zgodnje odkrivanje raka

Zdravljenje ve ine rakov je uspešnejše, e so odkriti na za etni stopnji razvoja. S presejalnimi programi lahko odkrivamo raka ali predrakave spremembe, še preden se pojavijo simptomi ali znaki bolezni. V Sloveniji se izvajajo trije presejalni programi za zgodnje odkrivanje raka, ki jih je že leta 2003 priporo il Svet Evropske zveze: **ZORA** – zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb materni nega vratu; **DORA** – zgodnje odkrivanje raka dojk; **SVIT** – zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb in zgodnejših oblik raka na debelem revesu in danki. Osnovni namen vseh presejalnih programov za raka je zmanjšati umrljivost zaradi te bolezni, z zdravljenjem predrakavih sprememb pa tudi incidenco teh rakov (število novih rakov). Da bi bili ti programi uspešni, je poleg ustrezne kakovosti vseh postopkov v programu pogoj tudi to, da se jih udeleži vsaj 70 % ciljne skupine prebivalstva. Zato strokovnjaki v tem tednu pozivajo ljudi k sodelovanju v teh programih.

Delo in novosti državnih presejalnih programov v Sloveniji

Predstavniki treh državnih presejalnih programov so predstavili delo in novosti posameznega programa:

Dr. Maja Primic Žakelj, dr. med., vodja državnega programa zgodnjega odkrivanje predrakavih sprememb materni nega vratu ZORA: »V letu 2014 je bila zabeležena najmanjša incidenca raka materni nega vratu v zadnjih 60 letih: zbolelo je 105 žensk, skoraj polovico žensk manj kot leta 2003 (ko je bil uveden program ZORA in je zbolelo 211 žensk). Programa se v zadnjih letih udeležuje nekaj ve kot 70 % žensk, starih 20–64 let. Ve ina žensk, ki zbolijo za rakom materni nega vratu, se ne udeležuje redno programa ZORA. Neodzivnice praviloma zbolijo za razširjeno ali razsejano obliko raka, pri katerem je napoved izida bolezni slabša. V Sloveniji se pregledov premalo udeležujejo predvsem starejše ženske, med 50 in 64 letom starosti, in ženske iz vzhodne Slovenije. Po podatkih NIJZ je v Sloveniji premajhna tudi precepljenost proti HPV.«

Mag. Maksimiljan Kadivec, dr. med., vodja državnega presejalnega programa za raka dojk DORA: »Program DORA v letu 2016 uspešno nadaljuje s širitvijo po novem strateškem na rtu, ki predvideva širitev programa na obmo je celotne Slovenije do leta 2018. V program DORA je v tem trenutku vklju enih 55 % vseh ustreznih slovenskih žensk, in sicer program v celoti z vabili pokriva OE ZZS Ljubljana in Maribor, februarja pa sta se v

program vklju ili tudi OE Koper ter OE Kranj. Dosedanja udeležba v programu je ve kot 80-odstotna, pri tem pa dve tretjini rakov dojk odkrijemo v omejeni obliki bolezni, tretjina odkritih rakov pa je manjših od 1 cm. Ti kazalniki že napovedujejo u inkovitost programa in dosego dolgoro nega cilja – zmanjšanja umrljivosti žensk zaradi raka dojk. «

Jožica Mau ec Zakotnik, dr. med., vodja državnega programa presejanja in zgodnjega odkrivanja raka na debelem revesu in danki, Programa Svit: »Program Svit izvajamo že etrti dvoletni presejalni krog. V tem asu smo odkrili že skoraj 1.900 rakov na debelem revesu in danki in ve kot 15.000 predrakavih sprememb, ki so bile tudi odstranjene. Zaradi tega smo že v letu 2011 zaznali pomemben javnozdravstveni u inek Programa Svit, to je zmanjšanje števila novih rakov na debelem revesu in danki. Ta novica se je potrdila tudi v letu 2012. V letu 2010 je bilo število novih rakov na debelem revesu in danki najvišje, kar 1724, v 2012 je bilo teh rakov za 194 manj, torej 1530. Po neuradnih podatkih Registra raka se ta številka manjša tudi v letu 2013. V Svit u odkriti raki so v ve ini, in sicer v ve kot 70 % odkriti v zgodnji fazi, ko onkološko zdravljenje še ni potrebno. Breme raka debelega revesa in danke je sicer ve je pri moških, ki pa se žal v program slabše odzivajo kot ženske. Ker je to zaenkrat edini organiziran presejalni program, namenjen tudi moškim, vam polagam na srce – odzovite se na vabilo, izkoristite priložnost in se testirajte!«

Samo Fakin, dr. med., v. d. generalnega direktorja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije: »ZZZS aktivno podpira izvajanje 3 državnih presejalnih programov, tako da so vsem zavarovanim osebam brezpla no dostopni v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja. Zavedamo se namre , da bomo kot starajo a se družba lahko dolgoro no zagotovili višjo raven zdravstvene varnosti prebivalcev in finan no vzdržnost javnega zdravstvenega sistema le z uspešno promocijo zdravega na ina življenja in u inkovitimi preventivnimi zdravstvenimi programi. Gre za proces dolgoro nega vlaganja v zdrave posameznika in družbe kot celote, zato ostaja krepitev promocijskih in preventivnih aktivnosti ena izmed klju nih strateških usmeritev ZZZS. V letu 2015 smo zato za vse preventivne in presejalne programe namenili že 76 milijonov evrov. Ob tej priložnosti pozivam vse prebivalce, da se dosledno odzivajo na vabila za zgodnje odkrivanje raka, saj bodo na ta na in najboljše prispevali k prepre evanju razširjenih oblik raka in s tem k ugodnejšemu izidu zdravljenja.«

Mojca Gobec, dr. med., gen. dir. Direktorata za javno zdravje, Ministrstvo za zdravje: "Rak zaradi staranja prebivalstva postaja najve ji javno-zdravstveni izziv, saj iz prvega mesta po vzroku umrljivosti izrinja sr no-žilne bolezni. Da bi to veliko skupino bolezni bolje obvladovali, moramo raka u inkovito prepre evati, zgodaj odkrivati, diagnosticirati in ustrezno zdraviti ter bolnikom nuditi primerno rehabilitacijo in paliativno oskrbo. Vse to so prioritete Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva "Skupaj za družbo zdravja" in novo nastajajo ega Državnega programa za obvladovanje raka do leta 2020. V Sloveniji izvajamo tri organizirane presejalne programe za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb in raka. Zora, Dora in Svit so zelo uspešni visoko kakovostni programi, ki so dostopni vsem, in so rešili že marsikatero življenje, ali vsaj izboljšali kakovost življenja bolnikov. Raka bomo bolje obvladali skupaj: država, stroka, nevladne organizacije in posamezniki. Za spremembe življenjskega sloga in bolj zdrave navade ni nikoli prepozno. S tem, da se odzovemo vabilu na presejalni program, naredimo nekaj zase in posredno tudi za svoje najbližje.«

ZVEZA SLOVENSkih DRUŠTEV ZA BOJ PROTI RAKU
Trubarjeva 76a, 1000 Ljubljana

Tel.: 01/430 97 80

Fax: 01/430 97 85

www.profiraku.si

e-mail: info@profiraku.si

Teden boja proti raku

Zveza slovenskih društev za boj proti raku že vrsto let v za etku marca prireja **slovenski Teden boja proti raku**. Gre za vrsto prireditve, ki lai no javnost seznanjajo predvsem z možnostmi prepre evanja rakavih bolezni. Letos organizatorji izpostavljajo zadnji nasvet Evropskega kodeksa proti raku, ki vabi ljudi, da se odzovejo vabilu k udeležbi v organiziranih presejalnih programih za raka, pri nas so to Zora, Dora in Svit.

Rak v Sloveniji

V Evropi in drugod po svetu so rakave bolezni iz leta v leto vse ve ji javnozdravstveni problem. V Sloveniji je po ocenah Registra raka Republike Slovenije leta 2015 za rakom na novo zbolelo že okrog 14.600 ljudi, ve kot polovica od njih za enim od petih najpogostejših rakov: za kožnim rakom, rakom debelega revesa in danke, prostate, dojke in plju ..

Skoraj polovico vseh rakavih bolezni bi bilo mogo e prepre iti z zdravim življenjskim slogom, redno udeležbo v presejalnih programih za raka, pa tudi z življenjem v im manj onesnaženem bivalnem in delovnem okolju.

Evropski kodeks proti raku

Leta 1987 so strokovnjaki programa Evropa proti raku na osnovi dotedanjih spoznanj, kateri dejavniki iz življenjskega, delovnega in bivalnega okolja so povezani z nastankom raka in kaj je mogo e ukreniti, da se zmanjša nevarnost te bolezni, izdelali prvo razli ico Evropskega kodeksa proti raku, ki je štel deset priporo il. Gre za nasvete, kako živeti, da bi si vsak posameznik kar najbolj zmanjšal individualno ogroženost z rakom, seveda ob podpori države.

etrto, dopolnjeno razli ico kodeksa so leta 2014 izdelali strokovnjaki, zbrani pod okriljem Mednarodne agencije za raziskovanje raka, specializirane agencije Svetovne zdravstvene organizacije. Kot so bila že poprejšnja, je tudi ve ina sedanjih nasvetov taka, da njihovo upoštevanje ne zmanjša le grožnje raka, pa pa tudi drugih kroni nih bolezni, predvsem bolezni srca in žilja, ki so tudi sicer najusodnejše, pa tudi debelosti in sladkorne bolezni tipa 2, ki sta v porastu.